

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C11 – LAN1**
zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 7 oktober 2009

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de crisis in de landbouwsector	
Interpellatie van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de aanpak van de crisis in de landbouwsector	
Interpellatie van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de nieuwe conflicten tussen de distributiesector en bepaalde landbouworganisaties rond de prijsvorming en de verdeling van de winsten over de volledige voedselkolom	3
Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de toepassing in Vlaanderen van de Europese richtlijn over batterijkooien voor leghennen	14

■

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

■

Vraag om uitleg van de heer Jos De Meyer tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de crisis in de landbouwsector

Interpellatie van de heer Karlos Callens tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de aanpak van de crisis in de landbouwsector

Interpellatie van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de nieuwe conflicten tussen de distributiesector en bepaalde landbouworganisaties rond de prijsvorming en de verdeling van de winsten over de volledige voedselkolom

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw de voorzitter, tijdens de vorige legislatuur is in de subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid meermaals aangekaart dat de land- en tuinbouwsector niet aan de wereldwijde crisis ontsnapt.

Die crisis heeft tot een wereldwijde daling van de consumptie van voedingsproducten geleid. In tegenstelling tot andere sectoren is het voor de land- en tuinbouw moeilijk om de productie zomaar tijdelijk te verminderen of stop te zetten. Hierdoor verkopen land- en tuinbouwers momenteel al te vaak tegen verlies. Dit geldt voor groente-, fruit- en siertelers, voor akkerbouwers en voor melkvee-, vleesvee- en varkenshouders. In feite werken alle sectoren al vele maanden onder de kostprijs.

Ik verwijs hier graag even naar een goedgekeurde motie over de crisis in de landbouw in het algemeen en in de melkveesector in het bijzonder (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2088/2*). Om de sector wat bijkomende ademruimte te geven, heeft de minister-president toen het Vlaams herstelplan land- en tuinbouw gelanceerd.

De Vlaamse Regering wil op deze manier aanspraak maken op de bijkomende middelen van het Europees herstelplan. Het gaat hier om 500 miljoen euro voor de hele Europese Unie. Eind juni 2009 zou de Vlaamse Regering het begrotingsprogramma inzake plattelandsontwikkeling aanpassen en meedelen op welke wijze de bijkomende middelen kunnen worden ingezet. Vervolgens zou het plan bij de Europese Commissie worden ingediend. Op die manier wil de Vlaamse Regering geld voor de Vlaamse land- en tuinbouwers vrijmaken.

Daarnaast heeft de Vlaamse Regering verklaard dat ze onmiddellijk zelf een aantal maatregelen wilde treffen. De meest realistische maatregel was om, indien mogelijk, tot versnelde uitbetalingen over te gaan. Op die manier kon de liquiditeitspositie van de bedrijven op korte termijn worden versterkt. Door in het kader van diverse maatregelen in totaal 20 miljoen euro versneld uit te betalen, wilde de Vlaamse Regering een belangrijk signaal geven.

Ik geef snel enkele voorbeelden van toen aangekondigde maatregelen. Op 16 maart 2009 is besloten de kapitaalpremies in het kader van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) versneld uit te betalen. Inzake de investeringsdossiers en waarborgdossiers zijn snellere beslissingen en een versoepelde toekenning van uitstel van aflossing in het vooruitzicht gesteld. Het was de bedoeling zo snel mogelijk een wijziging van de melkquotaregeling aan de Vlaamse Regering voor te leggen. Dit is in de loop van april 2009 gebeurd.

Een aantal premies is versneld uitbetaald. Reeds halverwege februari 2009 zijn de zoogkoeienpremies, ten bedrage van ongeveer 4 miljoen euro, en de subsidies voor landbouwmilieu-maatregelen vervroegd uitbetaald. De door de Europese Commissie genomen maatregelen

zijn snel uitgevoerd. Het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) heeft zijn activiteiten meer op export gericht.

Daarnaast zijn nog andere bijkomende maatregelen aangekondigd. Zo zou het reeds toegezegde bedrag van 14 miljoen euro aan bijkomende investeringsmiddelen voor het VLIF worden vrijgemaakt. De Vlaamse Regering zou onderzoeken op welke manier de facturen van Rendac en de waterfactuur kunnen worden verminderd. De Vlaamse Regering zou de federale overheid contacteren met de vraag maatregelen op het vlak van de exportkredieten en de exportkredietverzekeringen te nemen. Deze kredieten zijn zeer belangrijk omdat de varkenssector veel uitvoert.

Mijnheer de minister-president, aangezien ondertussen weer een aantal maanden zijn verstreken, zou ik u een aantal vragen willen stellen. Hoe ver staat de uitvoering van de verschillende maatregelen die in het Vlaams herstelplan land- en tuinbouw werden aangekondigd? Zijn ten gevolge van gewijzigde inzichten of omstandigheden wijzigingen aan dit plan aangebracht of bijkomende maatregelen genomen? Zo ja, om welke wijzigingen en maatregelen gaat het dan? Op de Europese Landbouwrap van 25 mei 2009 heeft ons land bijkomende aandacht voor de toestand op de zuivelmarkt en in de varkenshouderij gevraagd. Hebt u of de Belgische regering tijdens de Europese Ministerraad van 7 september 2009 nog bepaalde maatregelen bepleit? Wat zijn de concrete resultaten van deze Europese Landbouwrap? Heeft de Vlaamse Regering al contact opgenomen met de federale regering om een aantal maatregelen te bespreken? Hebt u nog bijkomende plannen om de crisis in de land- en tuinbouwsector verder aan te pakken?

Ik heb deze vraag om uitleg op 14 september 2009 ingediend. Uiteraard zijn ondertussen nieuwe elementen aan het dossier toegevoegd. Zo heeft de minister-president aangekondigd dat hij nog 15 miljoen euro voor het VLIF wil vrijmaken. Hij heeft dat aangekondigd tijdens de begrotingsverklaring, die ik geen septemberverklaring mag noemen.

We hebben ondertussen in de landbouwers kunnen lezen dat de minister-president van plan is na 16 oktober 2009 170 miljoen euro aan bedrijfstoelagen versneld uit te betalen. Ik moet zeggen, collega's, dit staat in schril contrast met een persbericht dat ik las. Dat bericht ging over een tijdelijk probleem met het geld van het VLIF dat op zou zijn. Ik had begrepen dat de reden voor de latere uitbetaling was dat de Vlaamse Regering beslist had om in alle sectoren de uitgaven tijdelijk te bevriezen, maar dat men volgens de mogelijkheden zo snel mogelijk opnieuw zou uitbetalen.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: De landbouwsector gaat, zoals u weet, momenteel door een crisis. Het meest zichtbare van de crisis zijn de problemen in de melkveesector, die leiden tot melkstakingen in het zuiden van het land. Over dit actiemiddel zijn de meningen verdeeld, te meer omdat het uitgieten van melk over akkers in de ogen van velen wordt beschouwd als een ethisch misdrijf. Maar soms breekt de nood de wet.

Ook de varkens-, graan- en groentesector verkeren in een crisis omdat ze niet wegraken uit een neerwaartse prijzenspiraal. Het regent beschuldigingen aan het adres van de Europese Commissie omdat zij van de vrije markt haar absolute geloofspunt heeft gemaakt. De waarheid is echter complexer dan dit ideologische gegeven alleen. Niets sluit uit dat er bij een markt die door het verdwijnen van interventieprijzen en productiesteunmaatregelen volatieler is geworden, corrigerende en flankerende maatregelen worden genomen die een rechtvaardige en leefbare landbouw nastreven.

Bovendien heeft de economische crisis de export van een aantal producten lamgelegd, is er de toenemende druk van de distributiesector en moeten onze landbouwbedrijven zich wapenen in een markt die onder druk van de Wereldhandelsorganisatie minder afgeschermd is dan vroeger. In Vlaanderen komt daar nog het uitgesproken familiale karakter van de relatief

kleine landbouwbedrijven bij. Die worden geconfronteerd met de nood aan kapitaalsintensieve schaalvergroting, specialisatie en diversificatie.

Het komt er dus op aan om de vrijemarktwerking dusdanig te organiseren dat onze land- en tuinbouwbedrijven voldoende competitief en performant kunnen opereren in de nieuwe handelsomgeving. Een verstandig ondersteunend en innoverend investeringsbeleid, maar ook kortetermijnmaatregelen om erger te voorkomen, zijn aangewezen. Idem dito op het Europese niveau, waar vraag en aanbod beter op elkaar moeten worden afgestemd, zodat de land- en tuinbouwsector minder onderhevig wordt aan grote prijsschommelingen. Op korte termijn hopen we dat de Europese Commissie anticrisismaatregelen zal nemen.

Ik kreeg van de minister graag een antwoord op de volgende vragen. Welke initiatieven tot overleg zal hij op het Vlaamse niveau met de betrokken actoren opstarten om de crisis in de landbouwsector in het algemeen en de melkveesector in het bijzonder aan te pakken? Ik heb het dan niet over maatregelen zoals een snelle uitbetaling van het geld waar de landbouw recht op heeft, maar wel over andere maatregelen. Welke concrete maatregelen overweegt de minister om de noodlijdende Vlaamse landbouwsubsectoren op korte termijn te ondersteunen teneinde de overlevingskansen van noodlijdende bedrijven te verzekeren? Welke acties zal de minister ondernemen om een leefbaar, modern en marktgericht land- en tuinbouwbeleid in Vlaanderen te verzekeren? Komt er overleg met de Waalse en federale ministers van Landbouw met het oog op het innemen van een gezamenlijk standpunt ten aanzien van Europa? Welke initiatieven verwacht de minister concreet van Europa en welke acties zal hij daartoe ondernemen? Staat de minister nog steeds achter de keuze van Europa om de melkquota te laten uitdoven tegen 2015? Welke omkaderende maatregelen acht hij op dit ogenblik voor de melkveesector noodzakelijk?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik ben verheugd vast te stellen dat de belangstelling voor deze commissie vandaag veel groter is dan op sommige momenten tijdens de vorige legislatuur.

Ik hoop dat de belangstelling zal voortduren gedurende de komende vijf jaar. De heer Callens maakt blijkbaar al een kleine bocht in zijn denken over meerderheid en oppositie. Dat leid ik af uit de teneur van zijn vraag en dat verheugt me.

De andere sprekers hebben vooral gesproken over het algemeen beleid en het herstelplan dat de minister-president vorig jaar heeft opgesteld. Ik heb me beperkt tot twee punten uit dat herstelplan, in de eerste plaats omdat ze het meest tot de verbeelding spreken maar ook omdat de acties van de afgelopen maanden, zoals de heer Callens zegt, eigenlijk vooral of toch grotendeels rond dit thema werden gevoerd: de prijzen, de prijssetting en de bedrijfskolomwerking.

Begin juli 2009 werd over een toeslag voor melk een akkoord bereikt door de Belgische Federatie van de Distributie (Fedis), de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie (BCZ) en de Vlaamse landbouworganisaties. De distributiesector was bereid om 33,6 miljoen euro uit te trekken, die rechtstreeks aan de melkveehouders zou worden uitbetaald. Dit zou op korte termijn de druk van de ketel halen. De betrokken partijen waren ook bereid om structurele oplossingen te zoeken.

Een tweede belangrijk akkoord werd bereikt op het vlak van het interprofessionele overleg. Er werd op toegezien dat geen enkele schakel uit de voedingsketen met verlies zou moeten verkopen. Het verschil tussen wat de producent krijgt en de prijs in de distributiesector is toch vrij spectaculair. Ondanks alle afspraken en overleg zijn bepaalde winkelketens blijkbaar opnieuw over de schreef gegaan. Iedereen heeft wel het reclameblaadje van Makro gezien: daarin wordt rundvlees aangeboden voor 9,25 euro, waarmee de prijs met liefst 5 euro zakt.

Volgens de landbouworganisaties strijkt de distributiesector gigantische winsten op en blijven de boeren in de kou staan. De winst in de voedselketen zou slecht verdeeld worden en van

een faire prijs voor de producent is geen sprake. Daarenboven zou het kwaliteitslabel Meritus, dat precies bedacht werd om een win-winsituatie te creëren voor de hele keten, zijn doel volledig missen.

Aansluitend op de kritiek op de werking van het kwaliteitslabel Meritus wil ik een citaat voorlezen uit een blad van een landbouworganisatie: “Bovendien blijkt iedereen te zijn vergeten dat Meritus en Certus gesticht zijn door VLAM met Vlaams boerengeld. Echter de stichters, dus de veehouders, hebben in het beleid verder niets in de pap te brokken. De bestuursfuncties worden ingenomen door een meerderheid van, jawel, dezelfde discounters.”

Blijkbaar wordt het moeizaam bereikte akkoord van begin juli 2009 over de melkconsumptieprijzen al opnieuw ondergraven door nieuwe conflicthaarden in andere landbouwsectoren.

Mijnheer de minister-president, we hebben het tijdens de vorige legislatuur ook al gehad over de start van het Prijzenobservatorium door de federale regering. Daar werd veel van verwacht, maar ik heb de indruk dat we er nog niet veel van gezien hebben.

Aansluitend bij dit initiatief heeft het Departement Landbouw en Visserij in het voorjaar van 2009 de opdracht gekregen het huidige systeem van prijsnoteringen te evalueren. In dit kader zou ook worden nagegaan op welke manier de beschikbare prijsinformatie het efficiëntst en het snelst ter beschikking kan worden hersteld. Dat is actiepunt 7 van uw herstelplan.

Tegelijkertijd zou ook de bedrijfskolomwerking nieuw leven worden ingeblazen. U vond het immers aangewezen om de afspraken binnen de diverse sectoren van de land- en tuinbouwsector steeds meer op bedrijfskolomniveau af te toetsen of te overleggen.

Welke initiatieven kunt u als Vlaams minister van Landbouw nog nemen in het kader van de prijzenproblematiek en van een betere verdeling van de winsten over de volledige voedselkolom? Wat zijn de resultaten tot nu toe van de actiepunten 7 en 8 uit het Vlaamse herstelplan?

Ik heb nog een bijkomende vraag, ik heb er daarnet al op gealludeerd: hoe reageert u op de kritiek van een bepaalde landbouworganisatie op de werking van het Merituslabel?

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Mevrouw de voorzitter, ik sluit me graag aan bij de vragen en interpellaties van de collega's. Het is jammer genoeg niet de eerste keer dat dit onderwerp hier aan bod komt. Iedereen maakt zich terecht zorgen over de crisis in de landbouwsector. De landbouwer heeft het recht om goed zijn boterham te verdienen. Jammer genoeg is de realiteit anders. We stellen vast dat de prijzen die de landbouwer voor zijn product krijgt niet eens meer de productiekost dekken. Dat is al langer het geval.

Deze morgen kregen we een persbericht over de varkensboeren die ook – nog eens – de alarmbel luiden. Zij zeggen dat de productiekost per kilo 1,40 euro bedraagt, terwijl zij zelf 1,08 euro krijgen.

Ik ben meer vertrouwd met de fruitsector. Ook daar krijgen we hetzelfde signaal. Ook daar dekt de prijs die men krijgt voor de appels en de peren niet eens de productiekost. Dat heeft, denk ik, te maken met het instorten van de Russische afzetmarkten.

De crisis spreidt zich in elk geval heel breed uit over de hele landbouwsector. De minister heeft tijdens de vorige legislatuur allerlei maatregelen genomen. Door het versneld uitbetalen van allerlei steunmaatregelen hebben we geprobeerd ervoor te zorgen dat er zo weinig mogelijk landbouwers de boeken moesten sluiten en dat zoveel mogelijk landbouwers de crisis konden overleven.

Kunnen we vanuit Vlaanderen nog veel extra maatregelen nemen? Er is een wereldwijde crisis. Er staan op Europees niveau een aantal zaken op stapel. Naast de Vlaamse en Europese maatregelen en de rechtstreekse steunmaatregelen ten gunste van de landbouwer is het mijns inziens toch belangrijk dat we aandacht opbrengen voor de duurzame landbouw en de verbreding van de landbouw in het algemeen. Ik wil dat benadrukken. De landbouwer moet naast de

opbrengst van zijn producten een bijkomend inkomen kunnen verwerven omdat hij zorgt voor een duurzame, verbrede vorm van landbouw. Ik hoop dat u daar in uw beleidsnota de nodige aandacht voor opbrengt.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mevrouw de voorzitter, collega's, ik vind het een positieve zaak dat deze volwaardige commissie, die heel wat leden telt, de komende vijf jaar de problemen en het beleid inzake de land- en tuinbouw zal behandelen. Ik kijk alleszins uit naar de samenwerking hier. In elk geval geven de vele vragen die hier vandaag zijn gesteld een positieve indruk. De heer Callens zal aan dat werk ongetwijfeld deelnemen, weliswaar van op de oppositiebanken, maar ik ken hem als een man die dat op een positieve wijze zal doen, in het belang van de sector. De mensen van de andere oppositiepartijen hebben dat in de afgelopen periode trouwens ook gedaan, mijnheer Sintobin.

De vragen bieden me de kans een volledig overzicht te geven van de stand van zaken, en aan te geven op welke punten bijkomende studies en acties zijn gebeurd of nog kunnen gebeuren. In elk geval is de toestand zeer ernstig. Een aantal mensen hebben daar terecht op gewezen. Er woedt een economische crisis, en in de land- en tuinbouw slaat die hard toe. In sectoren zoals de melkveehouderij, de varkenssector en andere sectoren is dat zeker zo. Ik denk verder dat de glastuinbouw het de komende weken en maanden, als de winter zijn intrede zal doen, nog erg moeilijk zal krijgen.

Wat moet en kan het beleid doen? Ik geef een stand van zaken. Ten eerste zijn er de maatregelen van het VLIF. De versnelde uitbetaling van VLIF-kapitaalpremies gebeurt in twee fasen. In de eerste fase werden de premies waarvan de betaling in de tweede helft van 2009 moest gebeuren, vervroegd uitbetaald. De heer De Meyer verwees er al naar. Op 16 maart 2009 werd 6.977.460,90 euro betaald aan 1260 begunstigden. In een tweede fase is aan de betrokken landbouwers de mogelijkheid geboden om de VLIF-kapitaalpremies die normaal gesproken in het eerste kwartaal van 2010 worden uitbetaald, reeds in 2009 te ontvangen. Van de 972 potentiële begunstigden kozen er 629 voor de vervroegde uitbetaling. Op 24 juli 2009 werd 3.808.213,42 euro uitbetaald.

De administratie onderzoekt ondertussen of het mogelijk is om ook de VLIF-kapitaalpremies die normaal gesproken in de tweede helft van 2010 worden uitbetaald, nog dit najaar uit te betalen. We gaan dus nog een stap verder in plannen ter ondersteuning van de liquiditeitspositie van onze landbouwers. Dat is dus het eerste punt: de versnelde uitbetaling van de VLIF-kapitaalpremies.

Ten tweede: we willen de bestaande mogelijkheden van het VLIF maximaal aanwenden. Medio september 2009 waren 116 aanvragen tot uitstel van aflossing en een honderdtal terugbetalingsregelingen bij het VLIF ingeleid. Bij de behandeling van de dossiers wordt de slechte inkomensvorming in de meeste subsectoren van de land- en tuinbouw aanvaard als reden voor het verlenen van uitstel van aflossing. Het aantal aanvragen voor het verkrijgen van de gewestwaarborg blijft beperkt, maar aan de behandeling van die dossiers wordt voorrang gegeven.

De banken houden bij het vestigen van zekerheden rekening met de soepeler voorwaarden van het VLIF inzake hypothecaire inschrijvingen. Er wordt bij de behandeling en de controle van de VLIF-dossiers rekening gehouden met de huidige uitzonderlijke situatie. Dat gebeurt meer bepaald bij de controle van de inkomensvoorwaarden en bij de behandeling van de aanvragen tot verlenging van de uitvoeringstermijn van de aangevraagde investeringen. Naast het versneld uitbetalen van de premies is er ook de begripvolle wijze waarop het VLIF met de aflossingen omgaat.

Ten derde: de VLIF-reglementering is aangepast. De invoering van de zogenaamde proportionele steun verschaft de melkveehouders zekerheid over mogelijkheden inzake investeringssteun voor toekomstgerichte investeringen in de melkveehouderij. Voor de vleesveesector

was het niet langer aanhouden van de voorwaarde van grondgebondenheid voor het verkrijgen van steun voor investeringen een belangrijke maatregel.

Er zijn ook nieuwe maatregelen in het kader van de werking van het VLIF genomen. De oppositie stelt zich vragen. De vorige regering heeft een plan uitgewerkt. Wij proberen nu bijkomende maatregelen te treffen. Het gaat ten eerste om meer middelen, daarnaar heeft de heer De Meyer ook verwezen. Deze regering heeft zich in het regeerakkoord – dat hebt u allemaal gelezen – geëngageerd om het VLIF te versterken. Om hieraan meteen uitvoering te geven is in de recente begrotingsbesprekingen beslist om de komende jaren de middelen van het VLIF recurrent te verhogen met 12 miljoen euro. Voor 2010 wordt nog eens eenmalig 3,5 miljoen euro toegevoegd. Dit moet de sector de mogelijkheid bieden zich verder structureel te wapenen tegen de uitdagingen waar we voor staan.

Het gaat ten tweede om: sneller beslissen met minder administratieve last. Bij de re-engineering van de VLIF-informaticatoepassing die thans in voorbereiding is, zijn het verkorten van de doorlooptijd van een VLIF-dossier en het verminderen van de administratieve last door gebruik te maken van gekende gegevens de uitgangspunten. We zullen de premies sneller uitbetalen en daarbij dus de doorlooptijd verkorten.

Ik weet dat bepaalde oppositiepartijen Europa, ook wat landbouw betreft, niet echt positief bejegenen. Het is heel belangrijk om te onderstrepen dat het Europese landbouwbeleid belangrijk is en dat we ons daarvan in Vlaanderen niet kunnen distantieëren, ook al zouden sommigen dat wensen. Dat is niet echt verstandig. Dan zullen de boetes en sancties vrij snel worden geformuleerd. Daar bewijs je de landbouwers geen dienst mee.

Om de extra Europese middelen waarin voorzien was in het Europees herstelplan voor het Europese plattelandsbeleid effectief te kunnen besteden, heeft Vlaanderen in juli 2009 wijzigingen van het Programmadocument voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013 (PDPO II) voorgesteld en ingediend bij de Europese Commissie. Het voorstel is ontvankelijk verklaard en wordt door de Europese Commissie nu in detail nagekeken. We hopen de goedkeuring van Europa te hebben op het einde van dit jaar.

Het gaat om 29,5 miljoen euro, waarvan het overgrote deel, zijnde 27,6 miljoen euro, ter beschikking komt in 2010 door de verhoogde modulatie op de directe inkomenssteun. Uit het Europees economische herstelplan zelf komt 1,88 miljoen euro, waarvan 1,11 miljoen euro al in 2009 uitbesteed kan worden en de rest in 2010. Ook deze middelen zullen hoofdzakelijk worden ingezet via het VLIF. Europa heeft wel de prioriteiten vastgelegd bij de besteding van deze extra middelen. Er is geen grote manoeuvreermarge. Het geld moet gaan naar hernieuwbare energie, klimaatsverandering, waterbeheer, biodiversiteit en herstructureringen in de zuivelsector.

Vervolgens is er de versnelde uitbetaling van de inkomenssteun. De Europese Commissie heeft de lidstaten de mogelijkheid geboden om vanaf 16 oktober 2009 – en geen dag vroeger – een voorschot uit te betalen van 70 percent op de toeslagrechten en de dierlijke premies. Erg belangrijk is de voorwaarde dat de vereiste controles worden uitgevoerd. De administratie heeft om daaraan te voldoen de laatste periode in een nog hogere versnelling gewerkt. Dat laat ons toe om vanaf 16 oktober die versnelde uitbetaling te doen.

We doen er alles aan om die dag effectief 157 miljoen euro aan voorschotten op de toeslagrechten uit te betalen en voor eind oktober komt daar nog eens 17 miljoen euro aan voorschotten op de dierlijke premies bij. De saldi zullen in december worden uitbetaald. Dat zijn geen onbelangrijke bedragen. Met een zeer grote inzet van onze administratie zullen wij erin slagen – als eerste binnen de EU, vermoed ik – om dat op 16 oktober voor elkaar te krijgen. Op 17 oktober zullen we kunnen vaststellen of dat ons gelukt is.

Daarnaast zijn ook inspanningen gedaan om de uitbetalingen van de agromilieumaatregelen te versnellen.

In het verlengde van het Stappenplan Melkveehouderij heeft de Vlaamse Regering in april een aanpassing van de melkquotaregeling goedgekeurd. De daling van de prijs aan het quotumfonds heeft al geleid tot een daling van de quotumprijs en tot een verlaagde quotumkost op het bedrijfsniveau.

De heer Sintobin en anderen hebben verwezen naar VLAM. VLAM richt zijn activiteiten meer op export in nauwe samenwerking met Flanders Investment & Trade (FIT). Deze beleids optie die ik heb genomen, is momenteel ook met VLAM besproken en zal vooral de volgende jaren zijn uitvoering krijgen. Zij heeft tot doel nieuwe markten te prospecteren en nichemarkten of al bestaande exportmarkten te verkennen. De voorbije dagen heb ik vastgesteld dat de Russische markt, die heel belangrijk is in de fruitteelt, zich godzijdank aan het herstellen is. We houden dat goed in de gaten. Ik hoop dat de fruitsector niet in verdere moeilijkheden komt.

VLAM heeft een aantal prospectie-initiatieven genomen om de huidige exportwerking te verruimen. Voor de vleessectoren zijn recent enkele exportmissies georganiseerd naar Bulgarije, Roemenië en Tsjechië. Voor 2010 staan nieuwe missies op het programma naar Polen, Hongarije en Kroatië. Voor de sierteeltsector was Polen in 2009 een doelland voor marktprospectie. Voor het komende najaar staat een prospectie naar Turkije op het programma.

Mijnheer Sintobin, ik heb iets opgevangen over kwaliteitslabels. U formuleert het wat scherper, verwijzend naar een artikel van een niet-onbelangrijke boerenorganisatie. Ik zal dat verder onderzoeken. Voor één kwaliteitslabel zouden er interne discussies zijn, maar ik zal dat verder onderzoeken en maatregelen treffen als dat nodig is.

We hebben het EU-voorstel gesteund om de ‘de minimis’ bij de landbouw te verhogen van 7.500 naar 15.000 euro. Van zodra dat van toepassing is, zullen we nagaan hoe we dit in Vlaanderen kunnen invullen. Het toekennen van een rentesubsidie naast de waarborg bij overbruggingskredieten behoort tot de mogelijkheden. In de vorige legislatuur hebben we initiatieven genomen voor de overbruggingskredieten. Toen werd gevraagd of dat nog verder kon gaan tot rentesubsidies. Dat wordt nu verder bekeken.

We steunen ook het voorstel om tijdelijk de bijdrage aan het sanitaire fonds te verlagen. Ik heb de administratie kortgeleden de opdracht gegeven om de manier waarop de prijsvorming en -notering in diverse sectoren gebeurt, in kaart te brengen. Die studie is recent afgerond. Als alles klaar is, zal ik die overmaken aan deze commissie, waarna daarover al of niet kan worden gediscussieerd. Dat is belangrijk omdat het document een beschrijving bevat van de huidige toestand, maar het formuleert ook verbeterpunten. Deze commissie moet daar kennis van nemen, maar er ook over discussiëren.

Uit het document blijkt wel dat er nog een hele weg af te leggen is inzake de prijsvorming en de transparantie daarvan, iets waar de distributie en anderen aan moeten meewerken. Ik wil daar niet op vooruitlopen, maar de mechanismen van prijsnotering en prijsvorming moeten eventueel worden bijgestuurd. Samen met de sector zullen we nagaan hoe gegevens die bepalend zijn voor de prijsmechanismen, beter en sneller kunnen worden gecommuniceerd. Ik denk dat er zich nog wat archaische situaties voordoen, maar dat vindt u terug in die studie.

Het is belangrijk dat we de crisis in de landbouw van heel nabij opvolgen. We hebben dat gedaan en we blijven dat doen. In de media of door sommige organisaties werd gezegd dat er geen Belgisch standpunt was. Voor degenen die niet zo vertrouwd zijn met de Europese standpuntbepaling: er is maar een standpunt als er een akkoord is tussen de verschillende regionale landbouwministers. Federaal minister Laruelle mag dit als woordvoerder op de Europese Landbouwwraad brengen. Samen met Waals minister Lutgen hebben we een Belgisch standpunt bepaald. In deze situatie was dat heel belangrijk. Wat niet wegneemt dat de situatie van de landbouw in Vlaanderen niet dezelfde is als die in Wallonië. Er zijn andere structuren en andere zorgen. Heel wat sectoren zitten in grote problemen.

Op 7 september is in de Europese Commissie gepleit om bepaalde zaken door te voeren. België heeft het bevroren van de geplande quotumuitbreiding naar voren geschoven om verder te bestuderen. We hebben ons akkoord verklaard over de noodzaak om de zuivelmarkt te reguleren, ook na 2015, met inachtneming van de fundamentele beslissingen van de Health Check, en dus inclusief het verdwijnen van de quota na 2015. Over dat quotum en het uitvlaggen ervan is er al heel wat gediscussieerd.

De problemen van de melkprijs oplossen, is een ander paar mouwen. De prijs van de melk wordt op wereldniveau bepaald. Eigenlijk wordt de prijs op wereldschaal door Nieuw-Zeeland en door een aantal andere zeer belangrijke landen bepaald. Ik stel trouwens vast dat het quotum in België of in Vlaanderen niet wordt gehaald. We zullen de komende weken en maanden nagaan waar we precies staan. Door te zeggen dat dit niet meer mag, zullen we de problematiek van de melkprijs op de wereldmarkt niet oplossen. We moeten daar zelfs sterk mee opletten. We zouden op deze manier immers ons eigen marktaandeel kunnen ondergraven. Nieuw-Zeeland zou kunnen besluiten meer te produceren of op de markt te brengen. Het gaat hier dan ook om een heel belangrijke discussie. In het licht van de Health Check zijn een aantal afspraken gemaakt.

De melkveehouders bevinden zich in een penibele situatie. Dat betekent dat we de juiste argumenten moeten gebruiken en de juiste maatregelen moeten nemen. Aangezien de melkprijzen volatieler worden, komen de melkveehouders terecht in de situatie die de varkensveehouders al een tijdje kennen. Het gaat immers niet enkel om de varkenscyclus. De prijzen evolueren. Er zijn goede en slechte jaren. De melkveesector komt uit een periode met een grote zekerheid in verband met de prijzen. Nu komt er onzekerheid bovenop de economische crisis en de daling van de vraag. Dit is een nieuwe situatie. We moeten hier zorgvuldig mee omgaan en een remedie zoeken.

Er is natuurlijk overleg gepleegd met de federale overheid en met de overige gewesten. Dat wil ik hier zeker benadrukken. We hebben onder meer overleg gepleegd over de defiscalisering van de gewestelijke investeringssteun aan de land- en tuinbouw. Dit blijft een gevoelig punt. De Vlaamse overheid kent een investeringssteun toe. Ten gevolge van de federale regelgeving wordt die steun fiscaal afgeroomd. Op het vlak van de expansiesteun hebben we een eerste stap gezet. Bepaalde ondersteuningssubsidies worden echter nog steeds belast. De regio's hebben dit met de federale overheid besproken. Het is de bedoeling op dit vlak een stap voorwaarts te zetten.

Een idee dat al een tijdje meegaat, is de invoering van een carrybacksysteem. Dat betekent dat verliezen met in het verleden gerealiseerde winsten kunnen worden verrekend. De land- en tuinbouwsector heeft hier uitdrukkelijk om gevraagd. Indien we dit systeem voor die sector toepassen, mogen we natuurlijk niet vergeten dat het ook voor andere sectoren kan worden toegepast. Momenteel kan men verliezen naar volgende jaren meenemen om daar met winsten verrekenen. Bij het carrybacksysteem kan men huidige verliezen met winsten uit het verleden verrekenen. Dit is nu op tafel gelegd.

De fiscale regeling bij de stopzetting van een landbouwactiviteit moet misschien worden aangepast.

We hebben een werkgroep opgericht om de transparantie van de prijzen verder te onderzoeken. De bevoegdheid voor de prijsreglementering bevindt zich nog op het niveau van de federale overheid. Aangezien wij voor die fiscale materies niet bevoegd zijn, hebben we de federale overheid gevraagd de nodige stappen te zetten. De federale overheid heeft natuurlijk nog andere zorgen, onder meer van budgettaire aard. Het gaat hier echter om een belangrijk signaal. De federale overheid is bevoegd voor de fiscaliteit. Zo moet minstens de investeringssteun aan de land- en tuinbouw worden gedefiscaliseerd. Dit zou in elk geval al een stap in de goede richting zijn.

Wat de varkenssector betreft, is met Frankrijk en met enkele andere landen afgesproken de exportrestituties te reactiveren. Dat is in november 2007 al eens gebeurd. De Europese Commissie is echter van mening dat de markt zich stilaan herstelt en dat het niet opportuun zou zijn nu marktmaatregelen te nemen. Enkele weken geleden hebben we een lichte heropflakking van de varkensprijs gezien. Nu is die prijs weer even gedaald. Dat valt goed op te volgen. We zullen met de varkenssector overleg plegen. We zullen hier de nodige aandacht aan besteden en zien welke bijkomende initiatieven we moeten nemen.

De bevoegde ministers van de lidstaten van de EU hebben afgelopen maandag een informele bijeenkomst gehad. Iedereen heeft die kunnen volgen. Er is toen over de zuivelmarkten gesproken. We hebben, samen met negentien andere lidstaten, een gemeenschappelijke verklaring opgesteld. We pleiten voor een regulering of voor een systeem dat voor meer transparantie op de markt zorgt. Dit is hier trouwens ook gevraagd.

Er komt, voor alle duidelijkheid, geen terugkeer naar het quotumsysteem. We pleiten voor andere, nieuwe afspraken met alle geledingen van de voedingsketen, zoals de verwerkende industrie en de distributiesector. De Europese Commissie heeft me gemeld dat een groep deskundigen op hoog niveau zich vanaf volgende week over de regelingen voor de melksector op middellange en lange termijn zal buigen. De melkquota worden op 1 april 2015 afgeschaft. Volgende week vindt in Luxemburg weer een formele vergadering van de Europese ministers van Landbouw plaats. Ik zal die vergadering bijwonen en dit onderwerp met de aanwezigen verder bespreken.

Ik denk dat ik een volledig overzicht heb gegeven. Ik zal de cijfergegevens aan de commissiesecretaris overmaken. Ik ga er immers van uit dat niemand alles heeft kunnen onthouden, laat staan noteren.

We hebben heel wat activiteiten ontplooid en maatregelen genomen. De problematiek van de melkveehouders en van de andere betrokkenen blijft evenwel zeer ernstig. De melkprijs zou best zeer snel stijgen. Dat zou een klein wonder zijn. Andere landen bevinden zich in een gelijkaardige situatie. Op Europees vlak verwijs ik dan ook naar de Europese ministerraad van volgende week.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

De heer Jos De Meyer: Ik dank de minister-president voor zijn zeer uitvoerig antwoord en voor het globaal overzicht dat hij heeft gegeven. Uit de woorden van de minister-president en van de andere sprekers blijkt dat iedereen zich ten volle bewust is van de grote ernst van de diepgaande en langdurige crisis in haast alle sectoren.

De minister-president heeft ons overtuigd van het feit dat de Vlaamse Regering grote inspanningen levert. Ik denk hierbij onder meer aan de versnelde uitbetaling van premies, aan het verlenen van uitstel van aflossingen, aan eventuele aanpassingen van de reglementering en aan het hogere budget van het VLIF.

Ik ben me er natuurlijk van bewust dat deze maatregelen ten behoeve van de sector niet alle problemen van de individuele bedrijven zullen oplossen. Voor een aantal individuele bedrijven blijft de situatie dramatisch. We rekenen er dan ook op dat de minister-president, zijn kabinet en de administratie alert zullen blijven optreden.

De minister-president heeft verklaard op 16 oktober 2009 ongeveer 170 miljoen euro versneld te zullen uitbetalen. Indien dit effectief zou lukken, moeten we de administratie feliciteren met de deskundige wijze waarop ze een dergelijke opdracht heeft voorbereid en uitgevoerd.

Ik heb tevens genoteerd dat de minister-president zich ertoe heeft geëngageerd de studie over de prijsvorming aan de commissie over te maken. Indien uit de lectuur van dit document zou blijken dat het hier een interessante studie betreft, kunnen we hier nog verder op terugkomen.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Ik dank de minister-president voor het uitgebreid antwoord. Ik ben zeer verheugd dat hij bepaalde zaken in de gaten houdt. Ik denk hierbij vooral aan de versnelde uitbetaling van bepaalde bedragen en aan de verhoging van het budget van het VLIF.

Volgens mij zullen we nog wat dieper in dit probleem moeten spitten. Vroegere betalingen en uitbreidingen van het budget zullen op zich niet volstaan. U weet natuurlijk net zo goed als ik dat de gelden die we extra aan landbouw besteden, hoofdzakelijk naar een groen plattelandsbeleid, en niet direct naar een welbepaald product of machines zullen gaan.

Wij zitten nog altijd met het verschil tussen de kostprijs van een product en de geldende prijzen. De marges zijn ofwel veel te klein ofwel negatief. We moeten zoeken naar een oplossing om de kostprijs te drukken of de prijzen te ondersteunen. Ik denk aan bijvoorbeeld VLAM-publiciteit, promotie en zo meer. We moeten ervoor zorgen dat de landbouwer winst maakt. Het uurloon van een landbouwer ligt vandaag gemiddeld lager dan het uurloon van een laaggeschoolde arbeider. De landbouwer verdient heel weinig, gemiddeld 1000 euro per maand.

We kunnen natuurlijk kapitaal aanbieden om wonden te helen, maar de vraag is dan wat de toekomst biedt. Kan deze situatie jaren blijven duren? De resultaten van de studie over de kostenstructuur en de prijzenstructuur kunnen helpen om maatregelen uit te werken. Wij zijn uiteraard bereid om daaraan mee te werken.

Als econoom stel ik dat een bedrijf redden met voorlopige subsidies in een slechtdraaiende sector geen zin heeft. Dat hebben we jarenlang meegemaakt met de steenkoolmijnen. De afzetmarkt voor de steenkool was het probleem. De prijzen waren veel te laag.

Hier ligt het probleem ook deels bij de distributiesector.

Minister-president Kris Peeters: Een oplossing zou erin kunnen bestaan om meer melk te drinken.

De heer Karlos Callens: Ik tracht hier de zorg van de landbouwer te uiten. We moeten dringend een commissie oprichten die een denktank moet zijn om op termijn oplossingen te zoeken die de landbouwer wat meer zekerheid biedt. Hij moet opnieuw landbouwer willen zijn. Vandaag wil niemand dat nog zijn. Ik heb vragen bij de toekomst van de hele sector.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: De heer Callens heeft gelijk als hij stelt dat de bottomline het inkomen van de landbouwer is. Zolang wij de landbouwer geen deftig inkomen kunnen garanderen, ondanks het versneld uitbetalen van VLIF-premies of aanpassingen van de reglementeringen, zullen er steeds meer land- en tuinbouwbedrijven op de rand van het faillissement terechtkomen. Het is nogal hypocriet dat partijen of instanties nu fairtrade-acties voeren om de boeren uit het zuiden te steunen terwijl onze eigen land- en tuinbouwers deze steun moeten ontberen. Mijn vraag was ook nog wanneer de aangekondigde studie wordt opgeleverd.

Minister-president Kris Peeters: Dat zal zo snel mogelijk gebeuren, waarschijnlijk al in de loop van de volgende week.

De heer Stefaan Sintobin: Dan kan hierover worden gediscussieerd. We hebben altijd al kritiek geleverd op het Europese landbouwbeleid. Wij staan daar niet alleen mee. Zelfs regeringen hebben soms terechte kritiek op de Europese Commissie. Het is aan ons om dit telkens op tafel te brengen.

Om de crisis te bestrijden heeft onze fractie hierover creatieve ideeën ontwikkeld. Bij het begin van de plenaire vergadering van deze namiddag zal onze fractie bij hoogdringendheid een resolutie indienen.

Het is soms moeilijk om tot een eensgezind Belgisch standpunt te komen. Ik dacht dat het mevrouw Delaruelle was van Leefmilieu of de heer Lutgen van Landbouw die hun eigen

standpunt gingen vertolken bij de Europese Commissie. Wij als Vlaming doen daar niets tegen.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: We mogen naast de land- en tuinbouw ook de zeevisserij niet vergeten. De heer Callens zou als economist binnen Open Vld meer inspraak moeten krijgen. Zijn voorstellen tot correcties van de markt zijn zeer interessant. Hij heeft gelijk als hij het over twee componenten heeft, namelijk de prijs die betaald wordt op de markt en de kosten die worden gemaakt. Het tweede punt mag wat meer wegen op de agenda. De voorbije jaren werd de tuinbouw geconfronteerd met een gigantische volatiliteit, vooral door de prijsstijgingen van de energie. Daar kunnen we vanuit Vlaanderen wel wat aan doen. We kunnen de prijzen drukken. Ik pleit ervoor om dit punt hoog op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: De heer Callens heeft het woord.

De heer Karlos Callens: Ik heb gesproken over een commissie die de zaken van nabij kan opvolgen. In deze denktank kunnen verscheidene mensen zetelen. Met kleine ideeën kan de landbouw worden gesteund, en op termijn kan er zelfs voor worden gezorgd dat de landbouw minder met dit soort problemen te kampen krijgt.

Mevrouw Tinne Rombouts: We moeten er wel op wijzen dat er op het vlak van de energieprijzen consequent acties zijn ondernomen. In de vorige legislatuur zijn daar geregeld discussies over gehouden.

Minister-president Kris Peeters: Het waren vandaag interessante tussenkomsten. Een landbouwer is ook een ondernemer die risico's moet durven te nemen. Een landbouwer is een ondernemer in het kwadraat omdat hij met levend materiaal werkt. De band kan men niet stilleggen. Dat veronderstelt een reglementering van de markt omdat het met voedsel over primaire producten gaat. De markt moet dus worden gereguleerd. Daarover bent u het met mij eens. We stellen wel vast dat er in Wallonië een andere gevoeligheid domineert.

De vraag hoever je daarin gaat, is een andere dynamiek. Wij stellen vast dat performante landbouwbedrijven nu wel het verschil maken. Dat is een van de redenen waarom men in Wallonië een andere gevoeligheid heeft ten opzicht van de huidige crisis. Diegenen die zwaar geïnvesteerd hebben en die zeer efficiënt met hun kosten omgaan, zijn nu in het voordeel. Ook al hebben ze het moeilijk. De bedrijven die niet performant en professioneel een kosten-efficiëntie hebben ingevoerd, hebben het nu verschrikkelijk moeilijk.

Wanneer u die studie hebt ontvangen, kan dat verder worden bekeken. Ook de zeevisserij zal hier aan bod komen. Volgende week staan er een aantal punten over de zeevisserij op de agenda van de Landbouwrapad. Ook de zeevisserij heeft het niet gemakkelijk, denk maar aan de kosten voor onder meer energie. Als er daarover vragen zijn, zal ik daar graag op ingaan. Ik ben ervan overtuigd dat we met deze aanpak en met wat de landbouworganisaties zelf voorstellen, op de goede weg zijn.

Mijnheer Callens, met slimme mensen rond de tafel zitten kan altijd verfrissend en nieuw materiaal aanbrenge. De landbouworganisaties nemen daar hun verantwoordelijkheid op. Denk maar aan het gemeenschappelijke landbouwbeleid. Er zitten heel wat zaken in de pijplijn. We moeten er alleen voor opletten dat we niets nieuws organiseren waar niets nieuws uitkomt. Dat is mijn zorg. Ik ga ervan uit dat u dat zelf hier in deze commissie aanbrengt en dat u alle ideeën die u daarover hebt hier ook formuleert.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *De heer Jos De Meyer treedt opnieuw als voorzitter op.*

■

Vraag om uitleg van de heer Hermes Sanctorum tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de toepassing in Vlaanderen van de Europese richtlijn over batterijkooien voor leghennen

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Mijnheer de minister-president, u weet ongetwijfeld dat vanaf 1 januari 2012 in de Europese Unie de klassieke batterijkooien verboden zijn. Dat gebeurt op basis van een richtlijn die al in 1999 werd uitgevaardigd. Uit het laatste jaarverslag van het Verbond voor Eieren, Pluimvee en Konijnen (VEPEK) blijkt dat 206 van de 345 bedrijven in België nog een kooihuisvesting hebben. Het VEPEK stelt ook dat een meerderheid van de betrokken bedrijven de omschakeling naar alternatieve huisvesting niet tijdig zal kunnen maken. Ik heb over die opmerkingen vanuit de Vlaamse Regering geen reactie vernomen.

Wat is het standpunt van de Vlaamse Regering met betrekking tot deze problematiek? Is de Vlaamse Regering van plan om extra inspanningen te leveren om de deadline van 2012 te halen?

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Mijnheer de minister-president, ik sluit me graag aan bij de vraag van de heer Sanctorum en uit ook mijn bekommernis over deze problematiek. 40 percent van de bedrijven produceren nu al op een diervriendelijkere manier. Dat is dus wel degelijk haalbaar. Ik begrijp dat het in het kader van de huidige, algemene, landbouwcrisis moeilijk zal zijn om investeringen te doen voor de omschakeling. 60 percent van de bedrijven zijn nog niet omgeschakeld. Twee jaar is niet meer lang. Hebt u zicht op die evolutie? Zijn er signalen vanuit de sector waaruit blijkt of dit wel of niet haalbaar is?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik sluit me graag aan bij deze vraag. Het signaal wordt gegeven dat de sector aangeeft dat er een aantal knelpunten zijn. Anderzijds staan we erop dat de richtlijn voor die datum wordt uitgevoerd. 40 percent van de bedrijven produceren al op een diervriendelijkere manier, dat is hier al gezegd. Uit landbouwonderzoek, specifiek in de pluimveehouderij, blijkt dat er heel wat knelpunten zijn, ook met de verrijkte kooien die men voorstelt. Daar krijgen de kippen meer ruimte en je zou kunnen denken dat die kooien diervriendelijker zijn. Maar de kippen zijn alleszins niet diervriendelijker ten aanzien van elkaar. Het pikgedrag, ook in die kooien, neemt heel sterk toe.

Er zijn dus heel wat knelpunten. Het is heel gemakkelijk om regels op te leggen, maar we moeten ons ook afvragen op welke manier wij de sector effectief diervriendelijker maken. Zijn onze kippen, zoals ik een onderzoeker heb horen zeggen, inderdaad genetisch klaar om op die manier te worden gehuisvest? Het is misschien een zeer rare vraag, die ik hier als politica op tafel durf te leggen. Ik zie dat het pikgedrag sterk toeneemt. Dat is niet alleen een economisch nadeel voor de landbouwer, ik stel mij ook vragen over de diervriendelijkheid.

Mijnheer de minister-president, uit verscheidene onderzoeken blijkt dat er heel wat knelpunten zijn. Sinds 1999 zijn er heel wat onderzoeken geweest en zijn er evoluties vastgesteld. Ik wil u vragen om daar de nodige aandacht voor op te brengen en middelen voor vrij te maken in het verdere onderzoek, om te zien hoe we zo iets effectief in de praktijk kunnen installeren. Het is gemakkelijk om regels op te stellen en ik denk ook dat de sector mee wil, maar het moet ook haalbaar en zeker ook diervriendelijk zijn.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Ik wil hieraan iets toevoegen met betrekking tot de manier waarop het overleg is gebeurd. In de omzetting van de richtlijn is er bij mijn weten een paar jaar geleden een akkoord gemaakt tussen alle verschillende regeringen. Nu ongeveer zou er een evaluatie moeten komen met alle stakeholders, alle middenveldgroepen en alle betrokken

ondernemers. Is de Vlaamse Regering op de hoogte van de stand van zaken in die evaluatie? We kunnen hier heel praktische en theoretische dingen zeggen, zelfs over de psychologie van de kippen, maar er is een procedure afgesproken en we zouden daarin nu een volgende stap moeten zetten. Wat is, tussen de regeringen, daarin de stand van zaken?

De heer Jos De Meyer: Ik wil verwijzen naar het historische akkoord voor de leghennensector, dat enkele weken geleden bereikt werd. Dat wijst er toch op dat zowel landbouworganisaties als dierenwelzijnorganisaties bereid zijn om aan tafel te gaan zitten. En als de bereidheid er is, kan men effectief tot akkoorden komen. Ik wil daarbij onderstrepen dat de landbouwsector op dat vlak heel zware inspanningen moet leveren.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, u hebt een document gekregen, 'Huisvesting van leghennen'. Dat is een zeer belangrijk document. De drie situaties staan daarin beschreven: de gewone hokken, de aangepaste kooien en de volièeres. U vindt alles daarin terug. Mocht u bij het doornemen van deze informatie nog vragen hebben, dan kunnen wij daar later op terugkomen.

U vraagt naar het standpunt van de Vlaamse Regering met betrekking tot deze problematiek. Ik breng even in herinnering wat al door de vraagsteller is aangehaald: de richtlijn van 1999 legt minimumnormen vast voor de bescherming van de legkippen, en stelt dat het houden van kippen in niet-aangepaste kooien met ingang van 1 januari 2012 verboden wordt en bovendien dat het bouwen of het in gebruik nemen van niet-aangepaste kooien al sinds 1 januari 2003 verboden is. Het houden van kippen in die zogenaamde aangepaste of verrijkte kooien – en ik verwijs hier naar de documentatie – is niet verboden. Dat is belangrijk.

Er is dus enige nuancering vereist bij de cijfers van VEPEK, want ze zijn gebaseerd op gegevens van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) en slaan uitsluitend op bedrijven en stallen die scharreleieren, vrije-uitloopeieren of biologische eieren produceren. Een gedeelte van de Vlaamse producenten met kooisysteem is reeds in orde met de richtlijn omdat het om verrijkte kooien gaat. Er zijn echter voorlopig geen cijfers bekend met betrekking tot het aantal dergelijke bedrijven. Maar omdat de aangepaste of verrijkte kooien niet verboden zijn, moet men daar toch met de nodige nuance naar kijken, en gelukkig maar.

De betreffende richtlijn dateert van 1999, en had tegen 2002 moeten zijn omgezet, maar is uiteindelijk pas in federale wetgeving omgezet door het koninklijk besluit van 17 oktober 2005. In dit Koninklijk Besluit wordt een definitief standpunt over de verrijkte kooien opgeschort, in afwachting van bijkomend onderzoek. Het Koninklijk Besluit vermeldt ook dat de federale regering voor 1 januari 2010 een beslissing zal nemen over een eventuele verder reikende omzetting van de richtlijn. Dat zal gebeuren op grond van een objectieve evaluatie van het dierenwelzijn, de leefomstandigheden en de volksgezondheid, en ook op basis van economische criteria.

De analyse gebeurde intussen door een commissie bestaande uit vertegenwoordigers van de kippenhouderij, experts inzake eiproduktie, mensen van dierenwelzijnsverenigingen, vertegenwoordigers van consumentenorganisaties en wetenschappers. In het advies staat dat er tot op heden geen wetenschappelijke duidelijkheid is welke huisvestingssystemen het meeste dierenwelzijn bieden. In het kader van de kooisystemen werd dan ook besloten dat de verrijkte kooien pas vanaf 2025 kunnen worden verboden. Dit laat de Belgische en Vlaamse leghennenhouders toe vrij te kiezen uit de systemen die ook in de Europese richtlijn opgenomen zijn en rekening te houden met de commerciële consequenties: productie van kooi-eieren versus niet-kooi-eieren zoals scharreleieren en vrije-uitloopeieren. Het is belangrijk dat hier te zeggen in mijn reactie op uw vragen.

Om de cijfers die door VEPEK worden geciteerd aan te vullen met gegevens over bedrijven met verrijkte kooien, bedrijven die de productie zullen staken voor de deadline van 2012 en

bedrijven met investeringsplannen op korte termijn, loopt momenteel bij het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), in samenwerking met de Hogeschool Gent en de Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling van het Departement Landbouw en Visserij, een onderzoek aan de hand van een enquête bij alle leghennenhouders die tegen 2012 aan de richtlijn moeten voldoen. De resultaten van deze enquête zullen een licht werpen op het aantal bedrijven dat al is omgeschakeld, op de plannen op korte termijn en op de redenen waarom de investering eventueel wordt uitgesteld. Op dat ogenblik zullen we een duidelijk inzicht verwerven. Bovendien moeten de resultaten extra informatie bieden op het vlak van de tevredenheid, en dat zal de leghennenhouders die nog een keuze moeten maken, kunnen helpen.

Wat zal de regering in het kader van het landbouwbeleid ondernemen om de deadline van 1 januari 2012 voor het bannen van klassieke batterijkooien in Vlaanderen te halen? De Vlaamse overheid stimuleert de omschakeling via investeringssteun en via voorlichting. Pluimveehouders die de omschakeling naar diervriendelijker huisvestingssystemen maken, kunnen investeringssteun verkrijgen van het VLIF. De omvang van de steun verschilt naargelang het gekozen huisvestingssysteem: 20 percent bij omschakeling naar volière- en grondhuisvesting en 10 percent bij omschakeling naar verrijkte kooien. Ook als de omschakeling gebeurt ter gelegenheid van de nieuwbouw van een ammoniakemissiearme legkippenstal wordt steun verleend. De steun bedraagt opnieuw 20 percent voor systemen met volière- of grondhuisvesting en 10 percent voor stallen met toegelaten kooisystemen.

Daarnaast beschouwt de Vlaamse overheid het als haar taak de pluimveesector degelijk te informeren, onder meer over de voor- en nadelen van de verschillende systemen. Een belangrijk initiatief is bijvoorbeeld de recente, gratis aangeboden brochure ‘Huisvesting van leghennen’. Daarnaast werden recent ook twee demoprojecten betoelaagd die problemen behandelen die actueel worden in nieuwe huisvestingssystemen: demoproject 2006 ‘Met hygiëmanagement op het leghennenbedrijf naar een veilige eiproductie’ en demoproject 2008 ‘Impact van worminfecties op de algemene gezondheidsstatus van leghennen in niet-kooisystemen’. In het kader van dit demoproject wordt er op 16 oktober in het Proefbedrijf voor de Veehouderij in Geel een studiedag georganiseerd over de huisvestingsproblematiek.

We volgen dat dus van erg nabij op. Godzijdank is het probleem niet zo ernstig als u het hier hebt verwoord. We zetten duidelijke krijtlijnen uit en willen op deze manier een sector die toch minder lijdt onder de crisis op de goede weg zetten, met respect voor de Europese regelgeving. Die regels moeten we respecteren, maar we zijn niet strenger dan Europa ons oplegt.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

De heer Hermes Sanctorum: Ik dank de minister-president voor het uitgebreide antwoord. Het is toch in de eerste plaats het VEPEK dat zijn bezorgdheid uit, en niet ik. Ik baseer me op zijn woorden. Verder begrijp ik duidelijk uit uw uitleg dat er inzake de klassieke batterijkooien geen uitstel wordt aangevraagd. Vlaanderen blijft helemaal achter de richtlijn staan, en dat heb ik goed begrepen. Dat is positief.

Mevrouw Rombouts, het is juist dat de verrijkte kooien in vergelijking met de niet-kooisystemen voor een betere hygiëne zorgen. Maar in de niet-kooisystemen kunnen de dieren zich veel natuurlijker gedragen, wat ook logisch is. Dat kan tot meer dierenwelzijn leiden. Ik betreur wel de aanbeveling om de verrijkte kooien tot 2025 toe te laten. Ik doe dat in de eerste plaats voor de leghennen zelf, maar ook omdat de heersende onzekerheid in de sector zo wordt bestendigd. Tot 2025 zullen investeringsbeslissingen met problemen worden geconfronteerd, want de investeerders moeten er rekening mee houden dat ze in 2025 opnieuw moeten investeren.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik heb goed begrepen dat de richtlijn stelt dat verrijkte kooien tot 2025 kunnen. De heer Sanctorum heeft het over een meer natuurlijk gedrag, en dat is een element. Maar het pikgedrag is een belangrijk element dat meespeelt, en ik vermeldde het

daarom al eerder, in het kader van de discussie over de diervriendelijkheid. Ik heb begrepen dat de bedrijven nu al via de VLIF-bijdragen ondersteund worden om te investeren. Men wacht dus niet tot 2025 om dat te doen.

Uit uw antwoord blijkt ook dat nieuw wetenschappelijk onderzoek nodig is om na te gaan hoe dit op een efficiënte manier kan worden geïmplementeerd en hoe we iedereen kunnen meekrijgen. We moeten dus onderzoek blijven stimuleren om diervriendelijkere huisvesting te realiseren.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Ik heb duidelijk begrepen dat er nog verder onderzoek nodig is. Eerst had ik begrepen dat het onderzoek is afgerond en dat het advies over wat er verder moet gebeuren klaar ligt. De mooie brochure toont het aan: dit is een thema waaraan al gigantisch veel onderzoek is gewijd. Zowel in het belang van de sector als van het dierenwelzijn moet er dringend duidelijkheid worden gecreëerd. We mogen ons niet verliezen in verder onderzoek. Ik had uit het antwoord van de minister-president ook niet begrepen dat hij vindt dat er nog meer onderzoek moet komen.

Mevrouw Tinne Rombouts: Ik vraag meer onderzoek naar hoe je het op een haalbare manier kunt implementeren bij de bedrijven, praktisch en economisch.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Crombez, het onderzoek wordt voortgezet voor de situaties en cijfers die niet volledig zijn. De cijfers van VEPEK moeten verder worden geduid en geplaatst.

U hebt heel goed begrepen dat is onderzocht welke mogelijkheden de richtlijn biedt. Dat onderzoek is afgesloten. Binnen de marge van de richtlijn zijn die verrijkte, aangepaste kooien toegelaten tot 2025. We zitten daar volledig conform de richtlijn. Aan de gewone kooien kunnen we niets doen. Uitstel is daar niet aan de orde. Sommigen zeggen dat ook die verrijkte kooien sneller onmogelijk moeten worden gemaakt. Maar dat is vanuit de wetenschappelijke benadering niet nodig, dus we houden die lijn aan.

Het bijkomende cijfermateriaal moet ons informeren over hoeveel er in welke situatie zitten en zo ook degenen die de stappen nog niet hebben gezet, bijkomend overtuigen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■